

Repertoriul jurisprudenței

CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
DOMNUL GERARD WILLIAM HOGAN
prezentate la 23 septembrie 2021¹

Cauza C-433/20

**Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte
Gesellschaft mbH**

**împotriva
Strato AG**

[cerere de decizie preliminară formulată de Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional
Superior din Viena, Austria)]

„Trimitere preliminară – Apropierea legislațiilor – Dreptul de autor și drepturile conexe –
Directiva 2001/29/CE – Articolul 2 – Dreptul de reproducere – Articolul 5 alineatul (2)
litera (b) – Excepția privind copia privată – Servere deținute de terți și puse la dispoziția
persoanelor fizice pentru uz personal – Furnizarea unui serviciu de *cloud computing* –
Interpretarea noțiunii «pe orice suport» – Compensație echitabilă”

I. Introducere

1. Apariția fotocopiatorului comercial în ultima parte a anilor 1950 a fost poate doar primul dintr-o serie de progrese tehnologice care a reprezentat o provocare pentru înțelegerea tradițională a dreptului de autor și a drepturilor conexe și, în special, pentru excepțiile și limitările referitoare la aceste drepturi. Apariția fotocopiatorului a permis reproducerea cu ușurință a materialelor protejate prin drepturi de autor, într-un mod aproape imposibil de controlat sau de detectat. Revoluția digitală începută odată cu apariția internetului și a *world wide web*-ului la începutul anilor 1990 a creat provocări tot mai mari în ceea ce privește înțelesurile tradiționale ale acestor noțiuni.

2. Prezenta trimitere preliminară relevă un nou aspect al acestei probleme emergente. O persoană fizică care deține în mod legal material protejat de dreptul de autor are dreptul de a realiza o copie a acestui material, în scop exclusiv privat și în schimbul plății unei taxe, și de o salva pe un server comercial care folosește tehnici de *cloud computing*, și, în caz afirmativ, ce plată se datorează – eventual – titularului dreptului de autor? Aceasta este în esență problema ridicată în prezenta trimitere preliminară formulată de Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional Superior din Viena, Austria) și depusă la grefa Curții de Justiție a Uniunii Europene la 15 septembrie 2020.

¹ Limba originală: engleza.

Cererea are ca obiect interpretarea articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională².

3. Trimiterea preliminară a fost formulată într-un litigiu între Austro-Mechana Gesellschaft zur Wahrnehmung mechanisch-musikalischer Urheberrechte Gesellschaft mbH (denumită în continuare „Austro-Mechana”), o societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor, pe de o parte, și Strato AG (denumită în continuare „Strato”), o societate cu sediul în Germania care furnizează un serviciu de stocare a datelor în *cloud*, pe de altă parte. Litigiul judecat de instanța de trimitere are ca obiect problema dacă compensația pentru exploatarea dreptului de reproducere este datorată de societatea Strato pentru capacitatea de stocare în *cloud* pe care o pune la dispoziția persoanelor fizice din Austria pentru uz personal.

4. Prezenta cerere de decizie preliminară oferă Curții ocazia de a examina problema copierii realizate în mediul digital de persoane fizice pentru uz personal și, mai exact, a reproducerii sau a stocării în *cloud*³ a conținuturilor protejate de dreptul de autor.

5. Este important să se sublinieze că, în cazurile în care statele membre au adoptat în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 o excepție privind „copia privată” de la dreptul de reproducere exclusiv prevăzut la articolul 2 din această directivă, legea *prevede* pentru această copie că ceea ce este descris ca fiind o compensație echitabilă se plătește titularului dreptului. În eventualitatea în care, bineînțeles, statul membru nu înțelege să se prevaleze de derogarea prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b), reproducerea materialului protejat de dreptul de autor fără consimțământul titularului dreptului ar fi vădit nelegală, întrucât ar încălca articolul 2⁴.

6. În prezenta cauză, Curtea trebuie mai întâi să examineze dacă și în ce măsură excepția privind copia privată se aplică în raport cu reproducerile în *cloud* ale conținuturilor protejate de dreptul de autor realizate de persoane fizice pentru uz personal. În cazul în care Curtea ar considera că excepția privind copia privată se aplică și în privința acestor reproduceri, ea ar trebui apoi să examineze care este „compensația echitabilă” (dacă este cazul), potrivit dispozițiilor articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, care ar fi datorată titularilor de drepturi pentru serviciul de stocare în *cloud* pus la dispoziția persoanelor fizice pentru uz personal de către furnizorii de servicii de internet.

² JO 2001, L 167, p. 10, Ediție specială, 17/vol. 1, p. 230.

³ Pentru descrierea noțiunii de *cloud computing*, a se vedea Concluziile avocatului general Szpunar prezentate în cauza VCAST (C-265/16, EU:C:2017:649, punctele 1-3). Esența noțiunii de *cloud computing* a fost definită de US National Institute of Standards and Technology (NIST) în luna septembrie 2011 drept „un model pentru accesul din orice loc, ușor și la cerere prin intermediul internetului la o bază partajată de resurse computerizate configurabile (de exemplu, rețele, servere, spații de stocare, aplicații și servicii) care pot fi furnizate și date în folosință rapid și cu un efort administrativ minim sau printr-o interacțiune minimă cu furnizorul serviciului. [...]” Disponibil la <https://nvlpubs.nist.gov/nistpubs/Legacy/SP/nistspecialpublication800-145.pdf>. Autorii acestei definiții au observat că „*cloud computing* este o paradigmă care evoluează”. Se pare că nu există nicio definiție *legală* general acceptată a noțiunii de *cloud computing* sau a serviciilor de tip *cloud*. Această lacună este cauzată fără îndoială de faptul că această tehnologie și serviciile conexe sunt răspândite pretutindeni și înregistrează o evoluție rapidă. Considerăm însă că noțiunea de „stocare în *cloud*” este abil descrisă de Michael Muchmore și Jill Duffy, în articolul lor „The Best Cloud Storage and File-Sharing Services for 2021”, drept „stocarea fișierelor proprii în altă parte decât pe hard disk-ul computerului personal, de regulă pe serverele furnizorului. În exprimarea unui expert în tehnologie: «Nu există niciun *cloud*. Este vorba doar de computerul unei alte persoane.» Stocarea datelor în *cloud* oferă posibilitatea de a accesa fișierele prin intermediul internetului”. Disponibil la: <https://www.pcmag.com/picks/the-best-cloud-storage-and-file-sharing-services>

⁴ Doar dacă nu este aplicabilă una dintre celelalte excepții și limitări prevăzute la articolul 5 din Directiva 2001/29.

7. În special, având în vedere posibilitatea ca persoanele fizice să fi plătit o redevență la cumpărarea dispozitivelor, a suporturilor sau a echipamentului – cum ar fi telefoanele inteligente, tabletele sau computerele⁵ – care permit stocarea și astfel reproducerea în *cloud* a conținutului protejat de dreptul de autor și care oferă, așadar, o compensație (echitabilă) titularilor de drepturi pentru prejudiciul suferit ca urmare a copierii, se ridică problema dacă furnizorii de servicii de internet care pun la dispoziție stocarea în *cloud* ar trebui să plătească o redevență (suplimentară) pentru același conținut, prin intermediul „compensației echitabile” prevăzute la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29.

8. Înainte de a examina aceste probleme, este necesar însă să se enunțe cadrul juridic în care se înscrie prezenta cauză.

II. Cadrul juridic

A. Directiva 2001/29

9. Considerentele (2), (5), (9), (10), (31), (32), (35), (38) și (44) ale Directivei 2001/29 sunt redactate după cum urmează:

„(2) Consiliul European, reunit la Corfu pe 24 și 25 iunie 1994, a subliniat necesitatea de a se crea, la nivel comunitar, un cadru juridic general și flexibil care să sprijine dezvoltarea societății informaționale în Europa. Aceasta implică, *inter alia*, existența unei piețe interne pentru produse și servicii noi. O importantă legislație comunitară care să asigure un astfel de cadru juridic a fost deja adoptată sau este în curs de adoptare. Dreptul de autor și drepturile conexe joacă un rol important în acest context, întrucât protejează și stimulează dezvoltarea și comercializarea de noi produse și servicii, precum și crearea și exploatarea conținutului lor creativ.

[...]

(5) Dezvoltarea tehnologică a multiplicat și diversificat vectorii de creație, producție și exploatare. Chiar dacă nu sunt necesare noi concepte pentru protecția proprietății intelectuale, legislația actuală privind dreptul de autor și drepturile conexe trebuie adaptată și completată pentru a reflecta în mod adecvat realitățile economice, cum ar fi noile forme de exploatare.

[...]

(9) Orice armonizare a dreptului de autor și a drepturilor conexe trebuie să aibă la bază un nivel ridicat de protecție, deoarece aceste drepturi sunt esențiale pentru creația intelectuală. Protecția lor contribuie la menținerea și dezvoltarea creativității în interesul autorilor, artiștilor interpreți sau executanți, producătorilor, consumatorilor, culturii, industriei și publicului larg. În consecință, proprietatea intelectuală a fost recunoscută ca parte integrantă a proprietății.

⁵ În trecut, suporturile alese au fost dispozitivele fizice de stocare „goale”, precum casetele audio și video, apoi CD-urile și DVD-urile și, mai recent, stick-urile USB. Dispozitive precum computerul, telefonul inteligent, hard disk-urile externe sunt utilizate astăzi în paralel cu serviciile de stocare de tip *cloud computing*.

(10) Autorii sau artiștii interpreți sau executanți trebuie să primească o remunerație adecvată pentru utilizarea operelor lor, pentru a-și putea continua munca creativă și artistică, la fel ca și producătorii, pentru a putea finanța această muncă. [...]

[...]

(31) Trebuie păstrat un echilibru just între drepturile și interesele diverselor categorii de titulari de drepturi, precum și între acestea și drepturile și interesele utilizatorilor de obiecte protejate. [...]

(32) Prezenta directivă prevede o enumerare exhaustivă a excepțiilor și limitărilor privind dreptul de reproducere și dreptul de comunicare publică. Anumite excepții sau limitări se aplică doar dreptului de reproducere, dacă este cazul. Această listă ține cont în mod corespunzător de diferitele tradiții juridice ale statelor membre, având în același timp ca scop să asigure funcționarea pieței interne. Statele membre trebuie să aplice în mod coerent aceste excepții și limitări, care vor fi evaluate cu ocazia revizuirii legislației de punere în aplicare în viitor.

[...]

(35) În cazul anumitor excepții sau limitări, titularii drepturilor trebuie să primească o compensație echitabilă pentru a fi despăgubiți corespunzător pentru utilizarea operelor lor sau a altor obiecte protejate. La determinarea formei, a modalităților detaliate și a posibilelor niveluri ale acestei compensații echitabile, ar trebui să se țină cont de împrejurările specifice fiecărui caz. În evaluarea acestor împrejurări, un criteriu util ar fi potențialul prejudiciu cauzat titularului de drept prin actul în cauză. În cazul în care titularul dreptului a fost deja plătit în altă formă, de exemplu sub forma unor redevențe din contractul de licență, nu se mai poate face o plată specifică sau separată. Nivelul compensației echitabile ar trebui să țină cont de gradul de utilizare a măsurilor tehnologice de protecție prevăzute prin prezenta directivă. Anumite situații în care prejudiciul cauzat titularului de drept este minim nu pot da naștere unei obligații de plată.

[...]

(38) Statelor membre ar trebui să li se permită să prevadă o excepție sau limitare de la dreptul de reproducere pentru anumite tipuri de reproducere de materiale audio, vizuale și audiovizuale pentru uz personal, însoțită de o compensație echitabilă. O astfel de excepție poate implica introducerea sau menținerea sistemelor de remunerare în vederea compensării prejudiciului cauzat titularilor de drepturi. [...]

[...]

(44) Aplicarea excepțiilor sau limitărilor prevăzute de prezenta directivă trebuie realizată în conformitate cu obligațiile internaționale. Astfel de excepții și limitări nu pot fi aplicate într-un mod care să aducă atingere intereselor legitime ale titularului dreptului sau care să intre în conflict cu exploatarea normală a operei sale sau a altor obiecte protejate. Prevederea unor astfel de excepții sau limitări de către statele membre ar trebui, în special, să reflecte în mod corespunzător impactul economic crescut pe care îl pot avea astfel de excepții și limitări în contextul noului mediu electronic. În consecință, ar putea fi necesar să se restrângă și mai mult domeniul de aplicare al anumitor excepții sau limitări în ceea ce privește anumite utilizări noi ale operelor și ale altor obiecte protejate.”

10. Potrivit articolului 2 din Directiva 2001/29, intitulat „Dreptul de reproducere”:

„Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloace și în orice formă, în totalitate sau în parte:

- (a) pentru autori, a operelor lor;
- (b) pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (c) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;
- (d) pentru producătorii primelor fixări ale filmelor, cu privire la originalul și copiile filmelor lor;
- (e) pentru organismele de radiodifuziune sau televiziune, a fixărilor programelor difuzate de acestea, indiferent dacă difuzările se fac prin fir sau prin aer, inclusiv prin cablu sau prin satelit.”

11. Articolul 3 din Directiva 2001/29, intitulat „Dreptul de comunicare publică a operelor și dreptul de a pune la dispoziția publicului alte obiecte protejate”, prevede:

„(1) Statele membre prevăd dreptul exclusiv al autorului de a autoriza sau de a interzice orice comunicare publică a operelor lor, prin cablu sau fără cablu, inclusiv punerea la dispoziția publicului a operelor lor, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment.

(2) Statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice punerea la dispoziția publicului, prin cablu sau fără cablu, astfel încât oricine să poată avea acces la acestea din orice loc și în orice moment:

- (a) pentru artiștii interpreți sau executanți, a fixărilor interpretărilor sau execuțiilor lor;
- (b) pentru producătorii de fonograme, a fonogramelor lor;
- (c) pentru producătorii primelor fixări ale filmelor, a originalului și copiilor filmelor lor;
- (d) pentru organismele de radiodifuziune sau televiziune, a fixărilor programelor difuzate de acestea, indiferent dacă difuzările se fac prin fir sau prin aer, inclusiv prin cablu sau prin satelit.

(3) Drepturile menționate la alineatele (1) și (2) nu se epuizează prin niciun act de comunicare publică sau de punere la dispoziția publicului în sensul prezentului articol.”

12. Articolul 5 din Directiva 2001/29, intitulat „Excepții și limitări”, prevede la alineatul (2) litera (b):

„Statele membre pot să prevadă excepții și limitări de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2, în următoarele cazuri:

[...]

- (b) pentru reproduceri pe orice suport realizate de către o persoană fizică pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească compensații echitabile care să țină cont de aplicarea sau neaplicarea măsurilor tehnice menționate la articolul 6 pentru operele sau obiectele protejate în cauză.”

13. Articolul 5 alineatul (5) din această directivă prevede:

„Excepțiile și limitările prevăzute la alineatele (1), (2), (3) și (4) se aplică numai în anumite cazuri speciale care nu intră în conflict cu exploatarea normală a operei sau a altui obiect protejat și nu aduc în mod nejustificat atingere intereselor legitime ale titularului dreptului.”

B. Dreptul austriac

14. Articolul 42b alineatul (1) din Urheberrechtsgesetz (Legea privind dreptul de autor, denumită în continuare „UrhG”)⁶, în versiunea aplicabilă în cursul litigiului principal⁷, prevede:

„(1) În cazul în care, ca urmare a naturii sale [...] se poate aștepta ca o operă să fie reprodusă [...] în vederea utilizării personale sau private, prin fixarea pe un suport de stocare [...], autorul are dreptul la o remunerație adecvată (remunerație pentru suporturi de stocare), dacă suporturile de stocare de orice tip, adaptate pentru astfel de reproduceri, sunt introduse pe piață pe teritoriul național în scopuri comerciale.”

III. Situația de fapt, litigiul principal și trimiterea preliminară

15. Austro-Mechana este o societate de gestiune colectivă a drepturilor de autor care protejează în nume propriu, dar în interesul și pe seama beneficiarilor săi, drepturile de utilizare și de remunerare aferente operelor muzicale (cu sau fără text). Interesele protejate de societățile de gestiune colectivă cum este Austro-Mechana includ în special drepturile legale la remunerația prevăzută la articolul 42b alineatul (1) din UrhG, și anume dreptul la remunerație pentru suporturi de stocare.

16. Austro-Mechana a formulat o acțiune în fața Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena, Austria) împotriva Strato, o societate cu sediul în Germania care furnizează un serviciu sub denumirea de „HiDrive”. Acest serviciu este descris de furnizorul său ca „spațiu de stocare virtual care funcționează la fel de rapid și care este la fel de simplu de utilizat ca un hard disk (extern)”. Strato susține că spațiul de stocare „oferă spațiu suficient pentru salvarea într-un singur loc a fotografiilor, a muzicii și a filmelor”.

17. Austro-Mechana a solicitat pronunțarea unei hotărâri care să îi permită să poată factura și ulterior primi plata remunerației datorate de Strato, în temeiul articolului 42b alineatul (1) din UrhG, pentru suporturile de stocare. Aceasta arată că ținând seama de faptul că formularea de la articolul 42b alineatul (1) din UrhG este voit redactată în termeni generali, remunerația pentru

⁶ 9 aprilie 1936 (BGBl., nr. 111/1936).

⁷ 16 august 2018 (BGBl. I, nr. 63/2018). În cererea de decizie preliminară, instanța de trimitere a precizat că prin Urheberrechtsgesetznovelle 1980 (Legea din 1980 de modificare a Legii privind dreptul de autor), BGBl nr. 321/1980, legiuitorul austriac a prevăzut dreptul la o remunerație adecvată pentru toți cei care introduc pe piață pe teritoriul național, în scopuri comerciale, anumite suporturi de stocare în vederea reproducerii și a stocării. De atunci, această reglementare a fost adaptată la noile condiții și la prevederile dreptului Uniunii, Urheberrechts-Novelle 2015 (Legea din 2015 de modificare a Legii privind dreptul de autor, denumită în continuare „Urh-Nov”), BGBl. I, nr. 99/2015, prin care au fost incluse printre altele hard disk-urile computerelor în domeniul său de aplicare ca „suporturi de stocare de orice tip”.

suporturile de stocare este datorată și în cazul în care suporturile de stocare de orice fel sunt „introduse pe piață” – indiferent de mijloace și de formă – pe teritoriul național în cursul activității comerciale, inclusiv în situația în care este furnizat spațiu de stocare de tip *cloud*. Ea susține că descrierea „introduse pe piață” nu se referă la distribuția fizică, ci lasă în mod voit loc pentru includerea tuturor proceselor care au ca efect punerea la dispoziția utilizatorilor a spațiului de stocare pe teritoriul național în scopul reproducerii pentru uz (personal sau) privat. În plus, articolul 42b alineatul (3) din UrhG clarifică faptul că este neesențial dacă introducerea pe piață a suportului de stocare are loc pe teritoriul național sau în alte țări.

18. Strato a solicitat respingerea cererii. Aceasta a susținut că versiunea aplicabilă a UrhG nu prevede nicio remunerație pentru serviciile de tip *cloud* și că legiuitorul care cunoștea posibilitățile tehnice disponibile a înțeles să nu includă în lege această opțiune. Potrivit Strato, serviciile de tip *cloud* și suporturile fizice de stocare nu sunt comparabile. Interpretarea care include serviciile de tip *cloud* nu este posibilă, întrucât suporturile de stocare nu sunt introduse pe piață; este doar pus la dispoziție spațiul de stocare. Strato a învederat că nu vinde sau dă în locațiune suporturi de stocare fizice în Austria, ci oferă spațiu de stocare online numai pe serverele sale din Germania. Strato a mai afirmat că a plătit deja în mod indirect taxa pentru drepturile de autor pentru serverele sale din Germania (sub forma unei componente a prețului stabilit de producător/importator). În plus, utilizatorii austrieci plățiseră deja o taxă pentru drepturile de autor aferentă dispozitivelor pe care le dețineau, în lipsa cărora nici nu ar fi putut încărca conținut în *cloud*. Impunerea unei taxe suplimentare cu titlu de remunerație pentru suporturile de stocare, aferentă stocării în *cloud*, determină, în opinia Strato, obligația de a plăti de două sau chiar de trei ori taxa respectivă.

19. Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena) a respins acțiunea. Instanța a considerat în esență că autorii și titularii drepturilor conexe (denumiți în continuare „titularii de drepturi”) au dreptul la o remunerație adecvată atunci când suporturile de stocare sunt introduse pe piața națională (dintr-un loc situat pe teritoriul național sau în străinătate) în scopuri comerciale, în cazul în care, având în vedere natura sa, un obiect care necesită protecție ar putea fi reprodus în vederea utilizării personale sau private prin fixarea pe un suport de stocare [în unul din modurile permise de dispozițiile articolului 42 alineatele (2)-(7) din UrhG], cu alte cuvinte în legătură cu suporturile de stocare de orice tip, adaptate pentru astfel de reproduceri.

20. Handelsgericht Wien (Tribunalul Comercial din Viena) a reținut că articolul 42b alineatul (1) din UrhG, care se referă în mod expres la „suporturi de stocare de orice tip”, cuprinde și hard disk-urile – interne și externe – ale computerelor. Instanța respectivă a arătat de asemenea că serviciile de tip *cloud* există în cele mai diverse forme. Esența unui astfel de serviciu constă în asigurarea unei anumite capacități de stocare pentru utilizator, fără ca acesta să aibă dreptul de a-și stoca conținuturile pe un anumit server sau pe anumite servere, ci numai posibilitatea de a-și accesa capacitatea de stocare „de undeva din *cloud-ul* [furnizorului]”. Potrivit acestei instanțe, Strato nu pune la dispoziția clienților săi suporturi de stocare, ci capacitate de stocare online sub forma unui serviciu. Ea a observat că, pe parcursul procedurii de consultare din cadrul procesului de elaborare a proiectului legii Urh-Nov⁸, s-a solicitat în mod expres să se aibă în vedere stocarea de tip *cloud* și s-au făcut propuneri de redactare în acest sens. Legiuitorul a înțeles totuși să nu includă o asemenea dispoziție în lege.

⁸ Înainte de trimiterea proiectului de lege în Parlamentul Austriac.

21. Austro-Mechana a declarat apel la instanța de trimitere împotriva acestei hotărâri. Această instanță consideră că nu este foarte clar dacă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 vizează stocarea în *cloud* a conținuturilor protejate de dreptul de autor. În această privință, instanța de trimitere precizează că, în Hotărârea din 29 noiembrie 2017, VCAST (C-265/16, EU:C:2017:913, denumită în continuare „Hotărârea VCAST”), Curtea a arătat că stocarea în *cloud* a conținuturilor protejate trebuie tratată ca o exploatare a drepturilor, la care doar autorul este îndreptățit.

22. Ținând seama de ansamblul considerațiilor ce precedă, Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional Superior din Viena) a dispus suspendarea judecării și a adresat Curții următoarele întrebări în vederea pronunțării unei decizii preliminare:

- „1) Noțiunea «pe orice suport» prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva [2001/29] trebuie interpretată în sensul că aceasta se referă și la serverele care aparțin unor terți care pun la dispoziția unor persoane fizice (clienți), pentru uz personal (și fără scopuri direct sau indirect comerciale), spațiu de stocare pe aceste servere pe care clienții îl utilizează pentru reproducere prin stocare («*cloud computing*»)?
- 2) În cazul unui răspuns afirmativ, dispoziția citată la prima întrebare trebuie interpretată în sensul că se aplică unei reglementări naționale care prevede că autorul are dreptul la o remunerație adecvată (remunerație pentru suporturi de stocare)
- în cazul în care, ca urmare a naturii sale, se poate aștepta ca o operă (pusă la dispoziția publicului prin difuzare prin unde radio sau care a fost fixată pe un suport de stocare produs în scop comercial) să fie reprodusă prin stocarea, în vederea utilizării personale sau private, pe un «suport de stocare de orice tip, adaptat pentru o astfel de reproducere și care este introdus pe piață pe teritoriul național în scopuri comerciale»,
 - și în cazul în care, în acest scop, este utilizată metoda de stocare descrisă la prima întrebare?”

IV. Procedura în fața Curții

23. Austro-Mechana, Strato, guvernele danez, francez, neerlandez și austriac, precum și Comisia Europeană au depus observații scrise.

24. În ședința desfășurată în fața Curții la 7 iulie 2021, toate aceste părți, cu excepția guvernului danez, au prezentat observații orale.

V. Analiză

A. Cu privire la prima întrebare

25. Prin intermediul primei întrebări, instanța de trimitere solicită să se stabilească dacă excepția privind copia privată, prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, vizează reproducerile realizate de persoanele fizice pentru uz personal în spațiile sau capacitățile de stocare (în *cloud*), puse la dispoziție sau furnizate de un terț care are calitatea de furnizor de

servicii de internet. În esență, instanța menționată dorește să știe dacă sintagma „reproducere pe orice suport” de la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 include și reproducerea realizată cu ajutorul serviciilor de *cloud computing* furnizate de un terț.

26. Din dosarul de care dispune Curtea rezultă că prima întrebare adresată a fost determinată, printre altele, de sintagma „introdus pe piață pe teritoriul național” de la articolul 42b alineatul (1) din UrhG. Strato a arătat atât în fața instanței de trimitere, cât și în fața Curții că prin utilizarea acestei sintagme legiuitorul austriac a înțeles să instituie un model de compensație pentru titularii de drepturi care se concentrează exclusiv pe comercializarea de suporturi/suprafețe de înregistrare fizice și să excludă astfel utilizarea serviciilor de *cloud computing* furnizate de terți⁹.

27. Din trimiterea preliminară pare să rezulte de asemenea că instanța de trimitere solicită clarificarea Hotărârii VCAST și, în special, să se stabilească dacă această hotărâre poate fi aplicată situației de fapt și litigiului supuse judecății sale.

28. Trebuie remarcat faptul că, spre deosebire de excepția obligatorie prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din directiva 2001/29, excepțiile sau limitările prevăzute la articolul 5 alineatele (2) și (3) din directivă, referitoare la dreptul de reproducere, sunt opționale pentru statele membre¹⁰.

29. În Concluziile prezentate în cauzele conexe VG Wort (C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:34, punctele 35-37), avocata generală Sharpston a observat că natura facultativă a excepțiilor sau a limitărilor oferă statelor membre o anumită libertate de acțiune în acest domeniu. Astfel, ea a considerat că un stat membru ar putea introduce o măsură cu o sferă mai restrânsă decât cea a dispozițiilor în discuție. De exemplu, potrivit avocatei generale Sharpston, un stat membru poate, în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, să prevadă o excepție pentru reproducerea realizată de o persoană fizică numai pe hârtie și exclusiv în scopul studiului individual, dat fiind că, deși sfera de aplicare a acestei excepții este mai restrânsă decât cea prevăzută, ea nu ar depăși cadrul a ceea ce este permis.

30. Trebuie remarcat însă că ulterior, în Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 33), Curtea a arătat că statele membre nu pot să prevadă modalități de compensare echitabilă care ar introduce o inegalitate de tratament *nejustificată* între diferitele categorii de operatori economici care comercializează bunuri comparabile vizate de excepția privind copia privată sau între diferitele categorii de utilizatori de obiecte protejate.

⁹ Dorim să menționăm din capul locului că, în opinia noastră, stocarea în *cloud* a conținuturilor protejate de dreptul de autor constituie o reproducere a conținutului respectiv. Guvernul danez a arătat că „stocarea în *cloud* se realizează prin trimiterea de către utilizator de pe un suport de stocare cu acces la internet și memorie încorporată, de exemplu un computer sau un telefon inteligent, a conținutului selectat pentru a fi stocat pe serverul serviciului de tip *cloud*. În acest mod, utilizatorul realizează concomitent o reproducere digitală a conținutului selectat, întrucât acest conținut este acum stocat atât pe suportul de stocare al utilizatorului, cât și pe serverul serviciului de tip *cloud*. Prin urmare, utilizatorul poate fie să păstreze conținutul pe propriul suport de stocare, fie să îl șteargă, de exemplu pentru a elibera spațiu de stocare pe propriul suport de stocare, pentru ca apoi conținutul să existe numai în serviciul de tip *cloud*. Utilizatorul poate apoi să acceseze conținutul de pe serverul serviciului de tip *cloud* de pe orice dispozitiv care poate fi conectat la serviciul de tip *cloud*, care se realizează, de regulă, de pe suportul de stocare propriu al utilizatorului și, foarte frecvent, după toate probabilitățile, de pe suportul de stocare folosit inițial de utilizator pentru a crea spațiul de stocare în *cloud*”. Sublinierea noastră.

¹⁰ În Hotărârea din 10 aprilie 2014, ACI Adam și alții (C-435/12, EU:C:2014:254, punctul 21), Curtea a reținut că, potrivit articolului 2 din Directiva 2001/29, statele membre acordă autorilor dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, prin orice mijloc și sub orice formă, în tot sau în parte, a operelor lor, rezervând în același timp statelor membre în cauză posibilitatea, în temeiul articolului 5 alineatul (2) din aceeași directivă, de a stabili excepții și limitări de la dreptul menționat.

31. În opinia noastră, aceeași abordare ar trebui avută în vedere și în cazul serviciilor. Într-o exprimare mai generală, se poate afirma că, deși statele membre se bucură de o marjă de apreciere largă¹¹ în ceea ce privește modul în care înțeleg să se prevaleze în dreptul național de excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b), ele nu pot să legifereze în acest scop într-un mod care ar contraveni sau s-ar opune într-o altă manieră obiectivului fundamental al Directivei 2001/29 în sine¹². Ar fi important să se sublinieze, de exemplu, că statele membre care înțeleg să se prevaleze de excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) trebuie să o facă într-un mod neutru din punct de vedere tehnologic¹³.

32. În consecință, discuția din prezenta cauză poartă asupra *domeniului de aplicare* al articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, iar nu asupra *măsurii* în care domeniul său de aplicare poate fi restrâns de un stat membru în momentul transpunerii acestei dispoziții în dreptul național, prin impunerea, poate în mod nejustificat, a unei redevențe pentru copiile pentru uz personal, numai pentru anumite bunuri sau servicii. În această privință, textul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 este cât se poate de clar: statele membre *pot* să prevadă excepții de la *dreptul de reproducere* prevăzut la articolul 2 din directivă pentru reproducerea *pe orice suport* realizate de o persoană fizică¹⁴ pentru uz personal și în scopuri care nu sunt direct sau indirect comerciale, cu condiția ca titularii de drepturi să primească o compensație echitabilă¹⁵.

33. Potrivit jurisprudenței constante a Curții, dispoziții precum articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, care derogă de la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2 din această directivă, sunt de strictă interpretare, astfel încât nu permit o interpretare care să depășească ipotezele avute în vedere în mod explicit¹⁶. Curtea a considerat de asemenea că realizarea unei copii de către o persoană fizică pentru uz personal trebuie considerată un act de natură a cauza un prejudiciu titularului respectiv al dreptului, dacă a avut loc fără o autorizare prealabilă din partea acestuia¹⁷. În plus, Curtea a considerat că, deși articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie înțeles în sensul că excepția privind copia privată interzice, desigur, titularului de drepturi să se prevaleze de dreptul său exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea în privința persoanelor care realizează copii private ale operelor sale, această

¹¹ Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 20 și jurisprudența citată).

¹² A se vedea și articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29.

¹³ Principiul neutralității tehnologice impune ca interpretarea dispozițiilor Directivei 2001/29 să nu restrângă inovarea și progresul tehnologic. A se vedea prin analogie Hotărârea din 15 aprilie 2021, Eutelsat (C-515/19, EU:C:2021:273, punctul 48).

¹⁴ Persoanele juridice sunt excluse de la beneficiul acestei excepții și nu au dreptul să realizeze copii pentru uz personal în lipsa autorizației prealabile a titularilor drepturilor asupra operelor sau a obiectelor protejate respective. Astfel, Curtea a statuat deja că nu este conform cu articolul 5 alineatul (2) din Directiva 2001/29 să se aplice redevența pentru copia privată în special cu privire la echipamentele, la aparatele și la suporturile de reproducere digitală care sunt achiziționate de alte persoane decât persoanele fizice, în scopuri vădit străine de realizarea unor astfel de copii private. Hotărârea din 9 iunie 2016, EGEDA și alții (C-470/14, EU:C:2016:418, punctele 30 și 31). Totuși, în Hotărârea din 11 iulie 2013, Amazon.com International Sales și alții (C-521/11, EU:C:2013:515, punctul 37), Curtea a considerat că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că nu se opune reglementării unui stat membru care aplică nediferențiat o redevență pentru copia privată, la prima punere în circulație pe teritoriul său, în scopuri comerciale și cu titlu oneros, a suporturilor de înregistrare care pot fi utilizate pentru reproducere, prevăzând, în același timp, un drept la rambursarea redevențelor plătite în ipoteza în care utilizarea finală a acestor suporturi nu se încadrează în situația prevăzută de dispoziția menționată, atunci când dificultăți practice justifică un astfel de sistem de finanțare a compensației echitabile și acest *drept la rambursare este efectiv și nu face ca restituirea redevenței plătite să fie excesiv de dificilă*, ținând seama de împrejurările specifice fiecărui sistem național și de limitele impuse prin această directivă.

¹⁵ Hotărârea din 21 octombrie 2010, Padawan, (C-467/08, EU:C:2010:620, denumită în continuare „Hotărârea Padawan”, punctul 30).

¹⁶ Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 87 și jurisprudența citată).

¹⁷ Hotărârea Padawan, punctul 45.

dispoziție nu trebuie înțeleasă, dincolo de această restricție prevăzută în mod explicit, în sensul că impune titularului dreptului de autor să tolereze încălcări ale drepturilor sale care pot însoți realizarea de copii private¹⁸.

34. Instanța de trimitere a menționat în cererea de decizie preliminară că articolul 42b alineatul (1) din UrhG transpune excepția privind copia privată prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29. La articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 nu se folosește însă o sintagmă echivalentă sintagmei „introduse pe piață pe teritoriul național” de la articolul 42b alineatul (1) din UrhG. De asemenea, nu există niciun indiciu că legiuitorul Uniunii ar fi avut intenția să limiteze domeniul de aplicare al articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 exclusiv la suporturile sau la suprafețele fizice.

35. Rămânem dimpotrivă cu impresia clară că utilizarea, la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, a termenilor generici și neutri din punct de vedere tehnologic – „reproduceri pe orice suport”¹⁹ – se opune unei astfel de interpretări²⁰. În opinia noastră, numai interpretarea literală a acestei sintagme²¹ face ca excepția să nu fie limitată la reproducerea pe suporturi sau pe suprafețe fizice sau chiar într-o formă analogică sau nedigitală²². Așadar, excepția vizează, printre altele, reproducerea în formă analogică și digitală²³, precum și reproducerea pe suport fizic cum ar fi hârtia sau CD/DVD-urile sau pe suporturi/suprafețe puțin mai intangibile, precum în litigiul principal un spațiu sau o capacitate de stocare²⁴ pusă la dispoziție în *cloud* de furnizorul de servicii de internet. În această privință, modul de redactare a articolul 5 alineatul (2) litera (b) din

¹⁸ A se vedea în acest sens Hotărârea VCAST, punctele 32-34 și jurisprudența citată. A se vedea prin analogie și Hotărârea din 10 noiembrie 2016, Vereniging Openbare Bibliotheken (C-174/15, EU:C:2016:856, punctul 70).

¹⁹ Sublinierea noastră.

²⁰ Trebuie menționat că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 nu face nicio trimitere expresă la legislația statelor membre. În această privință, potrivit unei jurisprudențe constante, din cerințele aplicării uniforme a dreptului Uniunii, precum și ale principiului egalității de tratament rezultă că termenii unei dispoziții de drept al Uniunii care nu face nicio trimitere expresă la dreptul statelor membre pentru a stabili sensul și domeniul său de aplicare trebuie în mod normal să primească, în întreaga Uniune Europeană, o interpretare autonomă și uniformă. A se vedea prin analogie Hotărârea Padawan, punctele 31-33, cu referire la noțiunea de „compensatie echitabilă” prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29. Prin urmare, considerăm că sintagma „reproduceri pe orice suport” trebuie să primească o interpretare autonomă și uniformă în întreaga Uniune.

²¹ A se vedea în schimb Hotărârea din 19 decembrie 2019, Nederlands Uitgeversverbond și Groep Algemene Uitgevers (C-263/18, EU:C:2019:1111, punctul 37). În această cauză, Curtea a arătat că nu rezultă clar, printre altele, din modul de redactare a articolului 4 din Directiva 2001/29 sau a altei dispoziții a acestei directive dacă furnizarea prin descărcare a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente constituie o comunicare publică în sensul articolului 3 din această directivă, în special o punere la dispoziția publicului a unei opere astfel încât oricine să poată avea acces la aceasta din orice loc și în orice moment, sau un act de distribuție în sensul articolului 4 din această directivă. După ce a făcut trimitere, printre altele, la obiectivele urmărite prin articolele 3 și 4 din Directiva 2001/29, la Tratatul OMPI privind drepturile de autor (denumit în continuare „TDA”), adoptat la Geneva la 20 decembrie 1996, aprobat în numele Comunității Europene prin Decizia 2000/278/CE a Consiliului din 16 martie 2000 (JO 2000, L 89, p. 6, Ediție specială, 11/vol. 20, p. 212) și care a intrat în vigoare, în ceea ce privește Uniunea Europeană, la 14 martie 2010 (JO 2010, L 32, p. 1), precum și la istoricul legislativ al Directivei 2001/29, Curtea a considerat că furnizarea către public, prin descărcare, a unei cărți electronice în scopul unei utilizări permanente intră sub incidența noțiunii de „comunicare publică” în sensul articolului 3 alineatul (1) din această directivă.

²² Deși excepția de la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretată *stricto sensu*, modul de redactare a acestui articol reflectă în mare parte dreptul corelativ exclusiv de reproducere, definit în sens larg și neutru din punct de vedere tehnologic, de la articolul 2 din Directiva 2001/29. Această dispoziție dispune că statele membre prevăd dreptul exclusiv de a autoriza sau de a interzice reproducerea directă sau indirectă, temporară sau permanentă, *prin orice mijloace și în orice formă*. A se vedea de asemenea articolul 9 alineatul (1) din Convenția de la Berna privind protecția operelor literare și artistice (Actul de la Paris din 24 iulie 1971), astfel cum a fost modificată la 28 septembrie 1979.

²³ În Hotărârea din 27 iunie 2013, VG Wort și alții (C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:426, punctul 67), Curtea a exclus din domeniul de aplicare al articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 orice suport de reproducere neanalogic, și anume în special pe cel digital, întrucât pentru a fi similară hârtiei ca suport pentru reproducere, o suprafață trebuie să poată servi drept suport unei reprezentări fizice perceptibile prin simțurile umane. A se vedea în schimb Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 25), în care Curtea a statuat că, dacă echipamentele, aparatele și suporturile de reproducere digitală sunt puse la dispoziția persoanelor fizice în calitate de utilizatori privați, simpla capacitate a acestora de copiere este suficientă pentru a justifica aplicarea redevenței pentru copia privată.

²⁴ Admitem că termenii „suporturi puțin mai intangibile” este voit imprecisă. Chiar și în cazul *cloud computing*-ului sau al serviciilor de stocare de tip *cloud* sau de internet, datele respective – care s-ar putea să includă sau nu conținuturi protejate de dreptul de autor – sunt stocate în cele din urmă în format digital de furnizorul serviciului de *cloud computing* pe suporturi/suprafețe fizice precum serverele.

Directiva 2001/29 trebuie pus în opoziție cu articolul 5 alineatul (2) litera (a) din această directivă, întrucât cel din urmă prevede în mod expres că domeniul său de aplicare este limitat la „reproduceri[le] pe hârtie sau orice suport similar”²⁵.

36. Această concluzie este coroborată și cu unul dintre principalele obiective urmărite de Directiva 2001/29, și anume de a asigura că protecția conferită de dreptul de autor nu devine depășită și caducă ca urmare a evoluției tehnologice rapide și a apariției unor forme noi de exploatare a conținutului protejat de dreptul de autor²⁶. Or, acest obiectiv ar fi periclitat dacă excepțiile și limitările acestei protecții, care au fost adoptate potrivit considerentului (31) al Directivei 2001/29 în lumina noului mediu electronic, ar fi interpretate în sensul de a exclude luarea în considerare în mod similar a unor astfel de dezvoltări tehnologice și în special a apariției serviciilor de suporturi digitale și de *cloud computing*²⁷.

37. Concluzia noastră în legătură cu această problemă nu este modificată de faptul că conținutul protejat de dreptul de autor este reprodus în spațiul de stocare din interiorul *cloud*-ului, care este pus la dispoziție sau furnizat de un terț care are calitatea de furnizor de servicii de internet. În Hotărârea VCAST²⁸, care a avut de asemenea ca obiect serviciile de *cloud computing* – chiar dacă într-un context diferit în care se facilita descărcarea nelegală a materialelor de televiziune protejate de dreptul de autor – Curtea și-a reiterat jurisprudența constantă conform căreia pentru a se putea prevala de articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 nu este necesar ca persoanele fizice în cauză să dețină echipamentele de reproducere. Dispozitivele sau serviciile de reproducere pot fi astfel furnizate de un terț, ceea ce reprezintă premisa de fapt pentru ca aceste persoane fizice să obțină copii private²⁹.

²⁵ Sublinierea noastră. În Hotărârea din 27 iunie 2013, VG Wort și alții (C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:426, punctele 65 și 66), Curtea arătată că din modul de redactare a articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29, care menționează în mod expres hârtia, rezultă că nu intră în domeniul de aplicare al excepției prevăzute de această dispoziție suporturile care nu au calități comparabile și echivalente cu cele ale hârtiei. Astfel, dacă situația ar fi diferită, nu ar putea să fie asigurat efectul util al acestei excepții, ținând seama în special de excepția prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, care privește „reproduceri[le] pe orice suport”. În Concluziile prezentate în cauzele conexate VG Wort (C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:34, punctul 39), avocata generală Sharpston a arătat că, în timp ce definiția de la articolul 5 alineatul (2) litera (a) se limitează numai la mijloacele de reproducere și la suportul folosit, articolul 5 alineatul (2) litera (b) se referă exclusiv la identitatea persoanei care realizează reproducerea și la scopurile pentru care aceasta este realizată. Pentru o analiză privind diferența dintre domeniul de aplicare al articolului 5 alineatul (2) litera (a) și al articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, a se vedea și Concluziile avocatului general Cruz Villalón prezentate în cauza Hewlett-Packard Belgium (C-572/13, EU:C:2015:389, punctele 35-54). A se vedea de asemenea Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Hewlett-Packard Belgium (C-572/13, EU:C:2015:750, punctele 28-43), referitor la suprapunerea domeniului de aplicare al articolului 5 alineatul (2) litera (a) din Directiva 2001/29 și, respectiv, al articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29.

²⁶ A se vedea considerentul (5) al Directivei 2001/29.

²⁷ Considerentul (31) al Directivei 2001/29 se referă în mod special la faptul că excepțiile și limitările existente ale drepturilor stabilite de statele membre trebuie reanalizate prin prisma noului mediu electronic. În această privință, în Hotărârea din 4 octombrie 2011, Football Association Premier League și alții (C-403/08 și C-429/08, EU:C:2011:631, punctele 161-164), Curtea a arătat, în legătură cu excepția obligatorie de la dreptul de reproducere prevăzută la articolul 5 alineatul (1) din Directiva 2001/29, că interpretarea condițiilor stabilite la acest articol trebuie să permită menținerea efectului util al excepției astfel stabilite și respectarea finalității sale așa cum reiese aceasta în special din considerentul (31) al respectivei directive. Curtea a precizat în continuare că, „[c]onform obiectivului său, această excepție trebuie să facă așadar posibilă și să asigure dezvoltarea și funcționarea unor noi tehnologii, precum și menținerea unui just echilibru între drepturile și interesele titularilor de drepturi, pe de o parte, și ale utilizatorilor de opere protejate care doresc să beneficieze de aceste noi tehnologii, pe de altă parte”. A se vedea și Hotărârea din 5 iunie 2014, Public Relations Consultants Association (C-360/13, EU:C:2014:1195, punctul 24). Considerăm că nu există niciun motiv pentru a ne depărta de la această abordare în prezenta cauză, în pofida naturii opționale a excepției prevăzute la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 și a cerinței unei interpretări în sens restrâns a domeniului său de aplicare.

²⁸ A se vedea punctul 35 din Hotărârea VCAST și jurisprudența citată.

²⁹ În Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 86), Curtea a arătat că modul de redactare a articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 nu precizează caracteristicile dispozitivelor pe baza sau cu ajutorul cărora sunt realizate copiile pentru uz personal. În special, aceasta nu menționează nimic în ceea ce privește natura juridică a legăturii, cum este dreptul de proprietate, care poate exista între persoana fizică, autor al reproducerii cu titlu privat, și dispozitivul utilizat de aceasta. La punctul 91 din aceeași hotărâre, Curtea a reținut că Directiva 2001/29 nu se opune unei reglementări naționale care prevede o compensație echitabilă pentru reproducerea operelor protejate care sunt efectuate de o persoană fizică pe baza sau cu ajutorul unui dispozitiv aparținând unui terț.

38. După cum am menționat deja, în cauza în care a fost pronunțată Hotărârea VCAST, tehnologia *cloud* a fost utilizată de VCAST pentru a furniza în scop comercial acces la programele de televiziune (protejate de dreptul de autor) produse de organisme de televiziune din Italia. În această cauză, VCAST a pus în mod nelegal pe internet la dispoziția clienților săi un sistem de înregistrare video care utiliza în acest scop un spațiu de stocare din *cloud*³⁰. În schimb, cazul din litigiul principal vizează numai punerea la dispoziție a capacității de stocare din *cloud* și *posibila* stocare de către persoanele fizice pentru uz personal pe computerele/servelele furnizorului serviciului a materialelor protejate de dreptul de autor dobândite în mod legal. Aceste progrese tehnologice moderne nu ar trebui însă să ascundă faptul că din punct de vedere legal respectiva stocare ar putea fi echivalentul fotocopierii integrale a unei cărți sau a „arderii” unui CD pe hard drive-ul unui computer, în cazul în care, în exemplele date, cartea și CD-ul au fost ambele cumpărate de consumatorul în discuție³¹.

39. Încălcarea dreptului de autor în discuție în Hotărârea VCAST a fost, desigur, mai gravă și mai prejudiciabilă pentru titularul dreptului decât cea care ar putea rezulta din faptele din prezentul litigiu, întrucât comunicarea publică din acea cauză s-a manifestat sub forma unei transmisii nelegale, care nu a fost autorizată de titularul dreptului. Cele două cauze au însă în comun faptul că implică o acțiune de reproducere pe un „suport” a conținutului protejat de dreptul de autor realizată de o persoană fizică. Prin urmare, reiese în mod clar din Hotărârea VCAST (și din jurisprudența anterioară) că Curtea a acceptat deja implicit că această jurisprudență și articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 sunt aplicabile în cazul unor astfel de reproduceri în *cloud* a conținutului protejat de dreptul de autor³². Repetăm că nu trebuie trecut cu vederea faptul că, în aceste situații în care un stat membru se prevalează de posibilitatea prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b), actul de reproducere pentru uz personal al unei persoane fizice nu este nelegal³³, doar că în acest caz se plătește o compensație echitabilă.

40. Cu toate acestea, furnizorul unor asemenea dispozitive de reproducere sau servicii de copiere nu poate pune la dispoziție conținut protejat de dreptul de autor fără autorizația titularului dreptului. Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 prevede, așadar, implicit că titularul dreptului nu este în niciun alt fel privat de dreptul său de a interzice sau de a autoriza accesul la conținutul protejat, pe care persoanele fizice ar dori să îl reproducă pentru uz personal în conformitate cu aceste dispoziții³⁴. Astfel, în Hotărârea din 10 aprilie 2014, ACI Adam și alții

³⁰ La punctul 15 din Hotărârea VCAST, Curtea a arătat că, „în practică, utilizatorul alege o emisiune pe site-ul internet al VCAST, pe care se află întregul program al canalelor de televiziune incluse în serviciul furnizat de această societate. Utilizatorul poate indica fie o anumită emisiune, fie un interval orar. În continuare, sistemul administrat de VCAST captează semnalul de televiziune cu ajutorul propriilor sale antene și înregistrează intervalul orar de emisie ales în spațiul de stocare de tip *cloud* indicat de utilizator. Acesta achiziționează respectivul spațiu de stocare de la un alt furnizor”. Sublinierea noastră.

³¹ Guvernul francez a arătat că o persoană fizică își poate înregistra în *cloud* arhiva muzicală sau cinematografică achiziționată în mod legal, pentru a o putea accesa ușor, fără a fi nevoită să folosească suportul fizic al acestor opere.

³² În Concluziile prezentate în cauza VCAST (C-265/16, EU:C:2017:649, punctele 23-28), avocatul general Szpunar a considerat că nu a existat niciun element care să indice că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 s-ar opune ca reproducerea în cadrul excepției prevăzute la acest articol să fie realizată pe un spațiu de stocare în modalitatea „*cloud computing*”. Avocatul general Szpunar a admis că realizarea reproducerilor și stocarea lor în modalitatea „*cloud computing*” necesită intervenția unor terți. El a considerat însă că această formă de reproducere nu trebuie exclusă din domeniul de aplicare al excepției privind copia privată, prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, numai pentru motivul că intervenția unui terț depășește simpla punere la dispoziție de suporturi sau de echipamente. Potrivit avocatului general Szpunar, atât timp cât utilizatorul este cel care ia inițiativa reproducerii și definește obiectul și modalitățile acesteia, nu există nicio diferență decisivă între un asemenea act și reproducerea realizată de același utilizator cu ajutorul unor echipamente pe care le manipulează în mod direct.

³³ Cu condiția să aibă acces legal la conținutul protejat de dreptul de autor.

³⁴ Hotărârea VCAST, punctul 39.

(C-435/12, EU:C:2014:254, punctul 41), Curtea a reținut că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 trebuie interpretat în sensul că nu acoperă ipoteza unor copii private realizate din surse nelegale³⁵.

41. În conformitate cu articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, excepția sau limitarea prevăzută la acest articol se referă exclusiv la dreptul de reproducere prevăzut la articolul 2 din respectiva directivă³⁶. Această excepție sau limitare *nu* se extinde, printre altele, asupra dreptului de comunicare publică a operelor și a dreptului de a pune la dispoziția publicului alte obiecte protejate la care se face referire la articolul 3 din directiva amintită.

42. Reiese din situația de fapt din Hotărârea VCAST că, în cauza respectivă, furnizorul de servicii de internet a furnizat două servicii care au constat în *reproducerea și punerea la dispoziție a operelor și a obiectelor protejate vizate* care au fost apoi salvate într-un spațiu de stocare a datelor de tip *cloud*, care a fost achiziționat de utilizator de la un alt furnizor³⁷. Astfel cum am menționat deja, în situația de fapt prezentată de instanța de trimitere nu există niciun indiciu că Strato ar fi furnizat alte servicii pentru uz personal persoanelor fizice decât capacitatea de stocare în *cloud*.

43. Având în vedere considerațiile ce precedă, considerăm că sintagma „reproduceri pe orice suport” de la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 include și reproducerea realizată cu ajutorul serviciilor de *cloud computing* furnizate de un terț.

B. Cu privire la a doua întrebare

44. Având în vedere concluzia noastră în ceea ce privește prima întrebare preliminară, este necesar să se răspundă la cea de a doua întrebare adresată de instanța de trimitere. Prin intermediul acestei întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 impune ca legislația națională privind copiile private, precum articolul 42b alineatul (1) din UrhG, să prevadă plata unei compensații echitabile către titularii drepturilor pentru capacitatea de stocare în *cloud*, pusă la dispoziția persoanelor fizice pentru uz personal de către terți. Această întrebare a fost adresată în lumina faptului că articolul 42b alineatul (1) din UrhG nu prevede plata unor redevențe pentru serviciile de tip *cloud*. Dispoziția menționată prevede însă redevențe pentru o gamă de suporturi.

45. În această privință, trebuie amintit că Strato a susținut în fața instanței de trimitere că „a plătit în mod indirect, pentru serverele sale din Germania, taxa pentru drepturile de autor (întrucât aceasta a fost inclusă în preț de producător/importator), iar utilizatorii (austrieci) ar fi plătit deja de asemenea o taxă pentru drepturile de autor aferentă dispozitivelor necesare pentru încărcarea conținutului în *cloud*. O remunerație suplimentară pentru suporturile de stocare ar conduce la o obligație de plată de două sau chiar de trei ori a taxei respective”.

³⁵ În Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 82), Curtea a confirmat că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 prevede o excepție de la dreptul exclusiv al unui titular de a autoriza sau de a interzice reproducerea operei în cauză. Acest lucru presupune în mod necesar ca obiectul reproducerii vizate de aceeași dispoziție să fie o operă protejată, care *nu este contrafăcută sau pirată*.

³⁶ A se vedea considerentul (32) din Directiva 2001/29, care enunță printre altele că „[a]numite excepții sau limitări se aplică doar dreptului de reproducere, dacă este cazul”. Excepția privind copia privată de la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 se aplică reproducerii operelor, fixărilor interpretării sau executării, fonogramelor, fixărilor filmelor și fixărilor programelor difuzate.

³⁷ VCAST a pus la dispoziția clienților săi, pe internet, un sistem de înregistrare video, într-un spațiu de stocare de tip *cloud*, a emisiunilor unor organisme de televiziune italiene transmise pe cale terestră. Utilizatorul selecta o emisiune sau un interval orar de pe site-ul internet al VCAST. Sistemul operat de VCAST capta apoi semnalul de televiziune și înregistra intervalul orar de emisie al programului selectat în spațiul de stocare de tip *cloud* indicat de utilizator. *Respectivul spațiu de stocare a fost achiziționat de utilizator de la un alt furnizor*. Prin urmare, prezenta cauză reprezintă o noutate pentru că, spre deosebire de Strato, VCAST nu a pus ea însăși la dispoziție spațiu de stocare a datelor.

1. Argumente

46. Austro-Mechana consideră că reproducerile în *cloud* îi prejudiciază pe titularii de drepturi într-un mod similar distribuției suporturilor de înregistrare sau a dispozitivelor de reproducere ori furnizării de servicii de reproducere și că trebuie să fie astfel supuse obligației de plată a unei compensații echitabile. Aceasta consideră că articolul 42b alineatul (1) din UrhG trebuie interpretat în conformitate cu articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, în sensul că compensația echitabilă prevăzută la acest articol este datorată pentru furnizarea serviciilor de reproducere în *cloud*.

47. Strato consideră că serviciile de *cloud computing* au fost în mod special excluse de la articolul 42b alineatul (1) din UrhG de legiuitorul austriac, pentru evitarea plății de două sau chiar de trei ori a unor redevențe. În această privință, ea arată că, pentru a folosi serviciile de *cloud computing*, materialul protejat trebuie să existe pe un suport de stocare înainte de a putea fi încărcat în *cloud*. Potrivit legii austriece, trebuie plătită o redevență pentru suportul de stocare – telefon mobil, computer, tabletă – cu ajutorul căruia se realizează copia privată. În plus, potrivit Strato, utilizatorul plătește o redevență pentru a accesa originalul. Strato susține de asemenea că utilizatorul nu prea are ce face în *cloud* cu simpla înregistrare a copiei private în sine. În schimb, utilizatorul privat utilizează *cloud-ul* pentru a consulta conținutul descărcat pe alt echipament terminal sau pentru a-l salva pe acesta. Totuși, astfel de echipamente au propriul lor suport de stocare care este supus unei redevențe. Prin urmare, potrivit Strato, titularii de drepturi au numai din partea utilizatorului până la trei surse de venit: în primul rând, achiziția inițială a operei, în al doilea rând, stocarea pe echipamentul terminal folosit pentru încărcare și care este supus unei redevențe și, în al treilea rând, stocarea pe echipamentul terminal folosit pentru descărcare, care este de asemenea supus unei redevențe. Strato consideră de asemenea, prin analogie cu Hotărârea din 27 iunie 2013, VG Wort și alții (C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:426, punctul 78), că, în cazul în care se folosește un lanț de aparate pentru a realiza o copie privată, cerința unei compensații echitabile poate fi impusă asupra unuia din aparatele din lanț.

48. Guvernul austriac consideră că serverul prin intermediul căruia sunt furnizate servicii de *cloud computing* persoanelor fizice reprezintă un suport pentru care producătorul sau importatorul este obligat să plătească o remunerație. Această remunerație este repercutată asupra furnizorului de servicii de *cloud computing*. Prin urmare, solicitarea unei remunerații suplimentare din partea furnizorului serviciului de tip *cloud* nu este necesară și comportă riscul unei supracompensări.

49. Guvernul danez consideră că serviciile de *cloud computing* nu pot fi asimilate cu punerea la dispoziția persoanelor fizice a echipamentului de reproducere digital, a dispozitivelor și a suporturilor sau cu furnizarea de servicii de reproducere către aceste persoane. Acest guvern consideră, așadar, că Hotărârea Padawan, care se aplică suporturilor fizice de stocare, cum ar fi CD-urile și DVD-urile, și care predatează *cloud computing-ul* nu poate fi transpusă în situația de fapt din prezenta cauză. Potrivit guvernului danez, *cloud computing-ul* nu este necesar pentru ca persoanele fizice să obțină copii private. Un serviciu de *cloud computing* nu este decât un spațiu de stocare digital al conținuturilor digitale, iar conținutul astfel stocat poate fi accesat numai de persoanele fizice prin intermediul unor tipuri de suporturi de stocare utilizate, în primul rând, pentru inițierea stocării, și anume telefoanele inteligente și computerele. Prin urmare, aceste suporturi de stocare inițială – iar nu serviciul de *cloud computing* – sunt premisa necesară pentru ca o persoană să intre în posesia unei copii private. Pe cale de consecință, un sistem în care serviciile de *cloud computing* sunt supuse unei redevențe pare a nu fi compatibil cu cerința păstrării unui „echilibru just” enunțată în considerentul (31) al Directivei 2001/29. Guvernul

danez consideră că ar putea exista un risc de supracompensare deloc neglijabil, care constă în a plăti de câteva ori pentru aceeași copie privată. Acest lucru se poate întâmpla în special în cazurile în care două redevențe sunt plătite pentru suportul de stocare pe care se realizează copia și pentru serviciul ulterior de stocare a acestei copii (de exemplu, un serviciu de *cloud computing*).

50. Guvernul francez arată că serverele utilizate de furnizorii de servicii nu sunt în mod necesar puse în circulație și cumpărate pe teritoriul statului membru vizat de copia privată, chiar dacă sunt supuse unei redevențe pentru copia privată. În consecință, faptul că nu se poate exclude o compensație dublă nu ar trebui să determine excluderea posibilității statelor membre de a obliga întreprinderile care furnizează servicii de stocare de tip *cloud* utilizatorilor de pe teritoriul lor național la plata unor redevențe. În caz contrar, ar putea să nu existe nicio compensare efectivă pentru prejudiciul suferit ca urmare a realizării de copii private în acest context³⁸. În orice caz, redevențele pentru copiile private plătite în statul membru vizat pentru dispozitivele necesare pentru a încărca conținuturi dintr-un serviciu de tip *cloud* nu constituie o plată dublă în raport cu remunerația care ar trebui plătită de operatorul aceluși serviciu. Reproduserile realizate pe aceste dispozitive, care dau naștere obligației de a plăti redevența pentru copia privată, constituie acțiuni de copiere privată, distincte de cele realizate în cadrul serviciului de tip *cloud*. Toate aceste acțiuni de reproducere generează un prejudiciu diferit în statul membru vizat și impun plata unei compensații echitabile.

2. Hotărârea Padawan

51. Întrucât această problemă a copiei private și a compensației echitabile a fost pentru prima dată examinată de Curte în Hotărârea Padawan, ar fi poate util să o analizăm mai în detaliu.

52. În această cauză, o agenție spaniolă de gestiune colectivă a drepturilor de autor a dorit să recupereze redevența pentru copia privată prevăzută de legea spaniolă de la o entitate care comercializa CD-uri, DVD-uri și aparate MP3. Împotriva plății acestei redevențe s-a invocat faptul că aplicarea sa în privința suporturilor digitale, în mod nediferențiat și independent de funcția pe care o îndeplinesc, ar fi incompatibilă cu Directiva 2001/29.

53. Curtea a arătat mai întâi că copia „realizată de o persoană fizică care acționează în scop personal trebuie considerată un act de natură să genereze un prejudiciu pentru autorul operei avute în vedere”³⁹. Deși a recunoscut în principiu că respectiva persoană are „obligația de a repara prejudiciul legat de această reproducere, prin finanțarea compensației care urmează a fi plătită acestui titular”⁴⁰, Curtea a atras atenția și asupra dificultăților practice considerabile pe care le presupune identificarea încălcărilor săvârșite de utilizatorii privați, precum și asupra faptului că prejudiciul cauzat prin asemenea încălcări individuale ar putea fi unul minim, nedeterminând astfel nicio obligație de plată.

54. Curtea a arătat apoi că „statele membre pot institui, pentru a finanța compensația echitabilă, o «redevență pentru copia privată» în sarcina nu a persoanelor private vizate, ci a celor care dispun de echipamente, de aparate sau de suporturi de reproducere digitală și care, în acest temei, pun respectivele echipamente, în drept sau în fapt, la dispoziția persoanelor private sau le furnizează acestora din urmă un serviciu de reproducere. În cadrul unui astfel de sistem, persoanele care

³⁸ Guvernul francez a citat Hotărârea din 11 iulie 2013, *Amazon.com International Sales și alții* (C-521/11, EU:C:2013:515, punctele 64 și 65), care se referă la posibilitatea unei persoane, care a plătit anterior redevența într-un stat membru care nu este competent teritorial, de a solicita restituirea acesteia potrivit dreptului său național.

³⁹ Hotărârea Padawan, punctul 44.

⁴⁰ Hotărârea Padawan, punctul 45.

dispun de aceste echipamente au obligația de a plăti redevența pentru copia privată. Desigur, într-un astfel de sistem, debitorii obligației de a finanța compensația echitabilă nu sunt utilizatorii de obiecte protejate, contrar a ceea ce pare să impună considerentul (31) al Directivei 2001/29. Totuși, trebuie subliniat că, pe de o parte, activitatea debitorilor acestei obligații de finanțare, respectiv punerea la dispoziția utilizatorilor privați a echipamentelor, a aparatelor și a suporturilor de reproducere sau serviciul de reproducere pe care îl furnizează constituie premisa de fapt necesară pentru ca persoanele fizice să poată obține copii private. Pe de altă parte, nimic nu împiedică acești debitori să includă cuantumul redevenței pentru copia privată în prețul de punere la dispoziție a respectivelor echipamente, aparate și suporturi de reproducere sau în prețul serviciului de reproducere furnizat. Astfel, sarcina redevenței va fi suportată, în definitiv, de utilizatorul privat care achită acest preț. În aceste condiții, utilizatorul privat la dispoziția căruia sunt puse echipamentele, aparatele și suporturile de reproducere digitală sau care profită de un serviciu de reproducere trebuie considerat, în realitate, «debitorul indirect» al compensației echitabile⁴¹.

55. În continuare, Curtea a concluzionat că, având în vedere că sistemul redevențelor permite debitorilor care plătesc o compensație societăților de gestiune colectivă care acționează pe seama titularilor să repercuteze costul redevenței asupra utilizatorilor privați în momentul achiziției, de exemplu, a unui echipament de înregistrare, un astfel de sistem trebuie considerat, în principiu, conform cu echilibrul just care trebuie găsit între interesele autorilor și interesele terților⁴².

56. Curtea a considerat de asemenea că este necesar să existe o legătură între aplicarea redevenței în privința consumatorilor privați și prejudiciul eventual care poate fi cauzat titularilor prin copia privată. Întrucât se prezumă că acești consumatori profită și beneficiază „integral de funcțiile îndeplinite de respectivele echipamente, inclusiv funcția de reproducere”, s-a concluzionat „că simpla capacitate a acestor echipamente sau a acestor aparate de a realiza copii este suficientă pentru a justifica aplicarea redevenței pentru copia privată, cu condiția ca respectivele echipamente sau aparate să fi fost puse la dispoziția persoanelor fizice în calitate de utilizatori privați”⁴³.

3. Analiză

57. După cum am arătat anterior, articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 prevede că statele membre care înțeleg să adopte o excepție privind „copia privată” sunt ținute să asigure, în cadrul competențelor lor, recuperarea efectivă a compensației echitabile destinate despăgubirii titularilor de drepturi⁴⁴. Dat fiind că articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 este opțional și nu prevede alte detalii referitor la vectorii diferiți ai regimului compensării echitabile pe care urmărește să îl stabilească, este vădit că statele membre se bucură în mod necesar de o

⁴¹ Hotărârea Padawan, punctele 46-48.

⁴² Hotărârea Padawan, punctul 49. Căutarea unui echilibru just în contextul dreptului de autor poate de asemenea să releve nevoia de a reconcilia drepturile de proprietate intelectuală garantate la articolul 17 alineatul (2) din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (denumită în continuare „carta”), libertatea de exprimare și de informare garantată la articolul 11 din cartă și, bineînțeles, interesul general. A se vedea Hotărârea din 9 martie 2021, VG Bild-Kunst (C-392/19, EU:C:2021:181, punctul 54 și jurisprudența citată). De asemenea, pentru discuția generală privind natura și complexitatea excepțiilor și a limitărilor de la articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29, a se vedea Hotărârea din 29 iulie 2019, Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, punctele 34-54). În plus, Curtea a amintit că excepțiile prevăzute la articolul 5 din Directiva 2001/29 trebuie aplicate cu respectarea principiului egalității de tratament, consacrat la articolul 20 din cartă și care, potrivit unei jurisprudențe constante a Curții, impune ca situații comparabile să nu fie tratate în mod diferit și ca situații diferite să nu fie tratate în același mod, cu excepția cazului în care un astfel de tratament este justificat în mod obiectiv. Hotărârea din 22 septembrie 2016, Microsoft Mobile Sales International și alții (C-110/15, EU:C:2016:717, punctul 44).

⁴³ Hotărârea Padawan, punctele 55 și 56.

⁴⁴ Hotărârea din 9 iunie 2016, EGEDA și alții (C-470/14, EU:C:2016:418, punctul 21).

marjă de apreciere largă în privința parametrilor din dreptul național⁴⁵. Așadar, statele membre pot să determine care sunt peroanele obligate la plata acestei compensații echitabile⁴⁶, precum și forma, modalitățile detaliate și nivelul acestora, respectând Directiva 2001/29 și, mai general, dreptul Uniunii, chiar dacă, după cum a reținut deja Curtea, compensația echitabilă este în sine o noțiune autonomă a dreptului Uniunii⁴⁷. Astfel cum reiese din considerentele (35) și (38) ale Directivei 2001/29, articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă transpune voința legiuitorului Uniunii de a stabili un sistem special de compensare a cărui aplicare este declanșată de o prezumție, care poate fi răsturnată în anumite împrejurări, privind existența unui prejudiciu cauzat titularilor de drepturi, ce dă naștere, în principiu, obligației utilizatorilor de compensare a acestora⁴⁸.

58. Deoarece potențialul de copiere este larg răspândit – în special în mediul digital – legiuitorul Uniunii a introdus la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 excepția privind copia privată ca mijloc pentru a asigura că titularii de drepturi nu vor suferi în mod necuvenit prejudicii⁴⁹ din cauza unei astfel de copii⁵⁰. În cazul în care statele membre optează să implementeze în dreptul național excepția privind copia privată prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, acestea sunt obligate să prevadă plata unei compensații *echitabile* către titularul dreptului.

59. Compensația echitabilă este compensația care nu îi *compensează nici prea mult, nici prea puțin*⁵¹ pe titularii drepturilor pentru prejudiciul suferit din cauza copiei private. În această privință, trebuie arătat că cerința compensației echitabile pentru o asemenea copie, prevăzută la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, este prin însăși natura sa un indicator sau o aproximare a prejudiciului cauzat titularilor de drepturi. Având în vedere natura privată a unei

⁴⁵ Marja de apreciere de care de bucură statele membre pentru transpunerea în dreptul național a unei excepții sau a unei limitări particulare vizate la articolul 5 alineatul (2) sau (3) din Directiva 2001/29 trebuie apreciată de la caz la caz, în special în funcție de termenii dispoziției în cauză, gradul de armonizare a excepțiilor și a limitărilor avut în vedere de legiuitorul Uniunii depinzând astfel de incidența lor asupra bunei funcționări a pieței interne, după cum se amintește în cuprinsul considerentului (31) al Directivei 2001/29. Hotărârea din 29 iulie 2019, Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, punctul 40).

⁴⁶ Cu condiția ca *în cele din urmă* compensația să fie suportată de utilizatorii privați. Ținând cont de dificultățile practice de colectare a compensației echitabile de la utilizatorii privați, Curtea a considerat că statele membre sunt libere să finanțeze această compensație echitabilă printr-o redevență impusă persoanelor care pun la dispoziția persoanelor fizice echipamente, aparate și suporturi de reproducere. Întrucât redevența pentru copia privată poate fi repercutată asupra utilizatorului privat prin includerea acesteia în prețul pentru punerea la dispoziție a echipamentelor, a aparatelor și a suporturilor de reproducere, un asemenea regim este acceptabil pentru că sarcina acestei redevențe va fi suportată, în definitiv, de utilizatorul privat. În schimb, articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 exclude posibilitatea instituirii unui sistem de finanțare a compensației pentru copiile private din bugetul general al statului care nu este susceptibil să garanteze că această compensație va fi suportată de utilizatorii de copii private. A se vedea în acest sens Hotărârea din 9 iunie 2016, EGEDA și alții (C-470/14, EU:C:2016:418, punctele 33-42).

⁴⁷ Hotărârea Padawan, punctul 37.

⁴⁸ A se vedea Hotărârea din 11 iulie 2013, Amazon.com International Sales și alții (C-521/11, EU:C:2013:515, punctul 40), și Hotărârea din 22 septembrie 2016, Microsoft Mobile Sales International și alții (C-110/15, EU:C:2016:717, punctul 26).

⁴⁹ Articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 impune statului membru care a instituit excepția privind copia privată în dreptul intern o obligație de rezultat, în sensul că acest stat este ținut să asigure, în cadrul competențelor sale, perceperea efectivă a compensației echitabile destinate despăgubirii titularilor dreptului exclusiv de reproducere afectați de prejudiciul suferit, în special dacă acesta a luat naștere pe teritoriul statului membru menționat. În această privință, se prezumă că prejudiciul suferit de titularul dreptului ca urmare a realizării copiei private s-a produs pe teritoriul statului membru de reședință al utilizatorului final. Hotărârea din 11 iulie 2013, Amazon.com International Sales și alții (C-521/11, EU:C:2013:515, punctele 57 și 58 și jurisprudența citată).

⁵⁰ Trebuie amintit că excepția privind copia privată se aplică numai în cazurile în care reproducerea pentru uz personal a fost realizată dintr-o *sursă legală*. În Hotărârea din 10 aprilie 2014, ACI Adam și alții (C-435/12, EU:C:2014:254), Curtea a considerat că un sistem de redevențe pentru copia privată care nu distinge între reproducerea realizată dintr-o sursă legală și cele realizate dintr-o sursă nelegală nu respectă echilibrul just între titularul dreptului și utilizatori.

⁵¹ Asemenea situații nu respectă „echilibrul just” impus prin considerentul (31) al Directivei 2001/29. Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Hewlett-Packard Belgium (C-572/13, EU:C:2015:750, punctul 86), și Hotărârea din 22 septembrie 2016, Microsoft Mobile Sales International și alții (C-110/15, EU:C:2016:717, punctul 51).

astfel de copii, care este dificil – sau chiar imposibil – de controlat sau de detectat, Curtea a recunoscut statelor membre posibilitatea de a adopta în limitele puterii lor discreționare anumite prezumții relative în legătură cu copia privată⁵².

60. După cum a arătat Curtea la punctul 51 din Hotărârea din 11 iulie 2013, Amazon.com International Sales și alții (C-521/11, EU:C:2013:515), sistemele de remunerare pentru copia privată sunt, la ora actuală, *în mod inevitabil imprecise* în ceea ce privește cea mai mare parte a suporturilor de înregistrare, întrucât, în prezent, este imposibil să se stabilească, în practică, ce operă a fost reprodusă de care utilizator și pe ce suport⁵³. În legătură cu echipamentele, aparatele și suporturile de reproducere digitală, Curtea a arătat că se înțelege că cuantumul unei astfel de redevențe stabilite în avans nu poate fi fixat pe baza criteriului prejudiciului efectiv suferit, întrucât amploarea acestuia rămâne necunoscută la momentul punerii în circulație a aparatelor în discuție pe teritoriul național. Această redevență trebuie, în consecință, să fie în mod necesar concepută forfetar⁵⁴.

61. Considerentul (35) din Directiva 2001/29 clarifică de asemenea că, în cazurile în care titularul dreptului a fost deja plătit „în altă formă, de exemplu sub forma unor redevențe din contractul de licență”, nu se mai poate face o plată specifică sau separată⁵⁵. Prin urmare, pot exista cazuri – astfel cum se arată în considerentul (35) al Directivei 2001/29 – în care „prejudiciul cauzat titularului de drept este minim [și care] nu pot da naștere unei obligații de plată”. Dorim de asemenea să amintim că potrivit articolului 6 din Directiva 2001/29, așa cum a fost interpretat de Curte în Hotărârea din 5 martie 2015, Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2015:144, punctul 72), statul membru vizat poate să stabilească nivelul concret al compensației datorate titularilor de drepturi în funcție de aplicarea sau de neaplicarea unor asemenea măsuri tehnice pentru ca aceștia din urmă să fie încurajați să facă uz de ele și să contribuie astfel în mod voluntar la corecta aplicare a excepției privind copia privată.

62. În plus, la punctul 78 din Hotărârea din 27 iunie 2013, VG Wort și alții (C-457/11-C-460/11, EU:C:2013:426), Curtea a reținut că „[î]n ipoteza în care reproducerile în cauză sunt efectuate printr-un proces unic, cu ajutorul unui lanț de aparate, statele membre pot de asemenea să se raporteze la etapele anterioare realizării copiei și să instituie, eventual, un sistem în care compensația echitabilă este achitată de persoanele care dispun de un aparat care face parte din acest lanț și care contribuie la acest proces în mod neautonom, în măsura în care aceste persoane au posibilitatea de a repercuta costul redevenței asupra clienților lor. Cu toate acestea, cuantumul global al compensației echitabile datorate drept contraprestație pentru prejudiciul suferit de titularii de drepturi la finalul acestui proces unic nu poate fi diferit, în esență, de cel fixat pentru reproducerea obținută prin intermediul unui singur aparat”.

⁵² Hotărârea din 11 iulie 2013, Amazon.com International Sales și alții (C-521/11, EU:C:2013:515, punctele 41-45 și jurisprudența citată).

⁵³ A se vedea de asemenea Hotărârea din 22 septembrie 2016, Microsoft Mobile Sales International și alții (C-110/15, EU:C:2016:717, punctul 35). Prin urmare, este adevărat că din punct de vedere pur teoretic faptul că se plătește o astfel de redevență nu este un substitut pentru o evaluare individuală a prejudiciului suferit de titularii de drepturi în fiecare caz.

⁵⁴ Hotărârea din 12 noiembrie 2015, Hewlett-Packard Belgium (C-572/13, EU:C:2015:750, punctele 70 și 71).

⁵⁵ În Concluziile prezentate în cauza Copydan Båndkopi (C-463/12, EU:C:2014:2001, punctele 60 și 61), avocatul general Cruz Villalón a arătat că considerentul (35) al Directivei 2001/29 precizează că, „[î]n cazul în care titularul dreptului a fost deja plătit în altă formă, de exemplu sub forma unor redevențe din contractul de licență, nu se mai poate face o plată specifică sau separată”. Acesta a considerat că „[s]-ar putea deduce din acest considerent că Directiva 2001/29 lasă statelor membre sarcina să decidă cu privire la oportunitatea de a evita orice supracompensare, cu alte cuvinte, de a se asigura că utilizatorii nu sunt puși în situația de a plăti de două ori redevența pentru copia privată destinată să finanțeze compensația echitabilă, prima oară cu ocazia achiziționării legale din comerț a fișierelor care conțin operele și a doua oară cu ocazia achiziționării suporturilor de reproducere, după cum pare să fie cazul în litigiul principal”.

63. În trecut, nu putem să nu menționăm că legiuitorul Uniunii ar putea reconsidera acest aspect al articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29⁵⁶. Termenul „compensație echitabilă” este atât de larg și de deschis încât un oarecare subiectivism este inevitabil în cadrul aprecierii. În afară de orientările oferite de articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29 și de anumite considerente ale acestei directive, în special considerentele (31) și (35), nu există decât puține alte norme juridice care pot servi drept îndrumări pentru instanțele naționale sau pentru Curte în ceea ce privește compensația care ar putea fi considerată „echitabilă” (dacă poate exista vreodată o asemenea compensație) în acest context⁵⁷.

64. În această privință, articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29 prevede în esență că excepția sau limitarea de la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din această directivă nu intră în conflict cu *exploatarea normală*⁵⁸ a operei sau a altor obiecte protejate și nu aduce atingere în mod nerezonabil *intereselor legitime*⁵⁹ ale titularului dreptului.

4. Aplicarea acestor principii în prezenta cauză

65. Revenind acum la prezenta cauză, este necesar să se examineze măsura în care titularii de drepturi sunt (eventual) îndreptățiți să primească o compensație (suplimentară) pentru capacitatea de stocare în *cloud* pusă la dispoziția persoanelor fizice pentru uz personal⁶⁰, având în vedere că, precum în speță, se pare că legislația națională prevede deja plata unor redevențe pentru o gamă largă de suporturi specifice.

66. Fiecare etapă din procesul de încărcare și de descărcare în *cloud* a conținutului protejat de dreptul de autor de pe dispozitive sau suporturi precum telefoanele inteligente constituie o reproducere a acestui conținut, care încalcă în principiu articolul 2 din Directiva 2001/29, cu excepția cazului în care respectiva reproducere este justificată de o excepție sau limitare prevăzută la articolul 5 din această directivă. Dat fiind că atât articolul 5 alineatul (2) litera (b), cât și articolul 5 alineatul (5) din Directiva 2001/29 urmăresc în egală măsură să evite plata unei compensații prea mari sau prea reduse către titularul dreptului și astfel să creeze un echilibru just între utilizatorul privat și titular, se ridică problema dacă trebuie plătită o redevență separată

⁵⁶ În plus, orientările stabilite în Hotărârea Padawan trebuie înțelese totuși în contextul și în lumina tehnologiei și a obiceiurilor consumatorilor din anul 2010, când a fost judecată cauza, chiar dacă soluția din această hotărâre a fost perfecționată în mod constant de Curte în cauzele ulterioare.

⁵⁷ Marja de apreciere de care beneficiază statele membre pentru punerea în aplicare a excepțiilor și limitărilor prevăzute la articolul 5 alineatele (2) și (3) din Directiva 2001/29 nu poate fi utilizată într-un mod care să compromită obiectivele directivei menționate care țin de instituirea unui nivel ridicat de protecție în favoarea autorilor și de buna funcționare a pieței interne. Hotărârea din 29 iulie 2019, Funke Medien NRW (C-469/17, EU:C:2019:623, punctul 50 și jurisprudența citată). În plus, Curtea a arătat că din considerentul (44) al Directivei 2001/29 reiese că intenția legiuitorului Uniunii a fost aceea de a avea în vedere, atunci când statele membre prevăd excepții sau limitări vizate de această directivă, ca domeniul de aplicare al acestora să poată fi restrâns și mai mult în ceea ce privește anumite utilizări noi ale unor opere protejate de dreptul de autor sau ale altor obiecte protejate. A se vedea Hotărârea din 10 aprilie 2014, ACI Adam și alții (C-435/12, EU:C:2014:254, punctul 27).

⁵⁸ Nici acești termeni nu sunt definiți.

⁵⁹ Nici acești termeni nu sunt definiți.

⁶⁰ Și pentru scopuri care nu sunt nici direct, nici indirect comerciale.

pentru fiecare etapă din această secvență de copii, inclusiv pentru reproducerea/stocarea în *cloud*, în condițiile în care *este posibil* ca utilizatorul să fi plătit deja o redevență adecvată pentru dispozitivele și suporturile utilizate în această secvență⁶¹.

67. În ședința din 7 iulie 2021, atât Austro-Mechana, cât și guvernul austriac au învederat că în Austria nu se plătește redevența pentru copia privată *în cazul dispozitivelor, ci numai în cazul suporturilor*. Sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, s-ar părea că această afirmație este confirmată de Private Copying Global Study 2020⁶². Trebuie subliniat însă⁶³ că, potrivit acestui studiu, redevențele sunt plătite pentru o gamă largă de suporturi⁶⁴. Așadar, se pare că se plătește o redevență, printre altele, pentru memoria integrată a telefoanelor mobile prevăzute cu funcție de redare a fișierelor muzicale și/sau video, pentru memoria integrată într-o gamă de computere și tablete, pentru ceasuri inteligente cu memorie integrată, pentru DVD-uri, pentru stick-uri USB etc. Nu se plătește nicio redevență pentru furnizarea capacităților de stocare în *cloud*⁶⁵. În ceea ce privește Austria, în acest studiu s-a arătat, la secțiunea intitulată „Explanation on Developments”, că „se înregistrează o scădere semnificativă în vânzarea suporturilor fizice, cu excepția telefoanelor mobile. Oamenii recurg tot mai des la *cloud* pentru realizarea de copii private și/sau pentru servicii de *streaming*. Prin urmare, redevența pentru copia privată realizată în *cloud* este scopul strategic imediat al Austro-Mechana”.

68. Din dosarul aflat la dispoziția Curții rezultă că, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, comportamentul privind realizarea de copii private al persoanelor fizice⁶⁶ este în continuă evoluție, accentul fiind pus pe un număr limitat de dispozitive și suporturi, cum ar fi telefoanele inteligente și tabletele în tandem cu serviciile de *cloud computing*, iar nu pe o gamă largă de dispozitive și suporturi. În plus, se pare că, sub rezerva verificării de către instanța de trimitere, dispozitivele și suporturile sunt ținta redevențelor, iar nu serviciile de *cloud computing*.

69. Dreptul la compensația echitabilă în temeiul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29 se naște în virtutea prezumției relative privind existența, în anumite împrejurări, a unui prejudiciu suferit de titularii de drepturi, ce dă naștere, în principiu, obligației utilizatorilor de a plăti acestora o compensație. În această privință, la examinarea prejudiciului suferit de titularii de drepturi se aplică în special o prezumție relativă că persoanele fizice profită din plin de capacitatea

⁶¹ Existența unor asemenea redevențe pare să varieze considerabil între statele membre, fiind posibil ca un anumit dispozitiv (precum computerul personal sau telefonul inteligent) să fie supus unei redevențe într-un stat membru și să nu fie supus în alt stat membru. Același lucru este posibil și în legătură cu cuantumul unei astfel de redevențe care pot varia de la un stat membru la altul. A se vedea în acest sens Private Copying Global Study 2020. Disponibil la https://www.irma.asso.fr/IMG/pdf/sg20-1067_private_copying_global_study_2020_2020-11-23_en.pdf. Din acest studiu reiese, de exemplu, că Irlanda a instituit o excepție pentru copia privată la articolul 101 din Copyright and Related Rights Act, 2000 (Legea din 2000 privind dreptul de autor și drepturile conexe), dar nu se prevede nicio redevență pentru copia privată.

⁶² A se vedea paginile 286-296 din *Private Copying Global Study 2020*.

⁶³ A se vedea paginile 286-296 din *Private Copying Global Study 2020*.

⁶⁴ În această privință, Strato a anexat de asemenea la observațiile sale o listă a tarifelor percepute de Austro-Mechana pentru suporturile de stocare introduse pe piață începând cu 1 ianuarie 2018. A se vedea anexa 12.

⁶⁵ Strato arată că niciun stat membru nu prevede în momentul actual o redevență pentru copia privată în legătură cu serviciile de tip *cloud*. La ședința din 7 iulie 2021, guvernul francez a precizat că în Franța se aplică o redevență la serviciile de tip Network Based Personal Video Recorder.

⁶⁶ Cel puțin în Austria, dar bănuim că situația este identică în toate statele membre.

de reproducere și de stocare a dispozitivelor sau a suporturilor electronice care le sunt puse la dispoziție⁶⁷. În plus, se prezumă că prejudiciul suferit de titular din cauza copiei private se produce în statul membru de reședință a utilizatorului final⁶⁸.

70. În opinia noastră, având în vedere natura *inevitabil imprecisă* a redevențelor forfetare pentru dispozitive sau suporturi, este necesară o analiză atentă înainte de a combina asemenea redevențe forfetare cu alte regimuri de remunerare sau înainte de a grefa pe acestea alte redevențe pentru serviciile de tip *cloud* în lipsa realizării unui studiu empiric prealabil în această privință – și, în special, fără a se stabili dacă titularii de drepturi vor suferi alte prejudicii ca urmare a utilizării combinate a unor asemenea dispozitive/suporturi și servicii –, întrucât acest lucru ar putea determina o supracompensare și astfel distrugerea echilibrului just dintre titularii de drepturi și utilizatori, menționat în considerentul (31) al Directivei 2001/29.

71. Dacă reproducerea/stocarea în *cloud* nu este luată în considerare, există riscul ca titularul dreptului să primească o compensație insuficientă pentru prejudiciul suferit. Cu toate acestea, având în vedere că încărcarea și descărcarea în *cloud* a conținuturilor protejate de dreptul de autor prin intermediul dispozitivelor sau al suporturilor ar putea fi clasificată drept *un proces unic în scopul realizării copiei private*, statele membre au libertatea, în lumina marjei de apreciere largi de care se bucură, să instituie, dacă este cazul, un regim în care compensația echitabilă este plătită numai pentru dispozitivele sau pentru suporturile care constituie o componentă necesară a aceluși proces, cu condiția ca aceasta să reflecte prejudiciul suferit de titularul de drepturi ca urmare a procesului respectiv.

72. În concluzie, rezultă că nu este datorată nicio redevență sau taxă separată pentru reproducerea realizată de o persoană fizică pentru uz personal cu ajutorul serviciilor de *cloud computing* furnizate de un terț, cu condiția ca redevențele plătite pentru dispozitive/suporturi în statul membru respectiv să reflecte de asemenea prejudiciul suferit de titularul dreptului din cauza acestei reproduceri. Dacă un stat membru a înțeles, în fapt, să prevadă un regim al redevențelor datorate pentru dispozitive/suporturi, instanța de trimitere poate, în principiu, să considere că acest lucru constituie în sine o „compensație echitabilă” în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, cu excepția cazului în care titularul dreptului (sau reprezentantul acestuia) poate demonstra, dincolo de orice îndoială, că o asemenea plată ar fi neadecvată în împrejurările cauzei.

73. Această analiză – care presupune cunoștințe economice de specialitate vaste și cunoașterea unei game de industrii – trebuie realizată la nivel național de instanța de trimitere.

⁶⁷ Nu suntem de acord cu astfel de prezumții, având în vedere că apariția unor servicii online care licențiază conținuturi protejate de dreptul de autor, precum cărți, muzică, filme, sunt de natură să reducă semnificativ copierea de către utilizatorii persoane fizice a conținutului protejat cu încălcarea articolului 2 din Directiva 2001/29. Considerăm că redevențele trebuie stabilite într-un mod care să țină seama de acest fenomen, precum și de faptul că dispozitivele și suporturile ar putea fi folosite tot mai mult pentru stocarea conținuturilor care nu încalcă dreptul la reproducere, de exemplu, fotografiile private realizate de proprietarul unui dispozitiv.

⁶⁸ Referitor la acest din urmă aspect, faptul că Strato a plătit, potrivit declarațiilor sale, redevențe pentru serverele sale din Germania este în mare măsură nerelevant în contextul prezentei proceduri. Dacă sunt datorate redevențe pentru serviciile de *cloud computing* furnizate persoanelor fizice rezidente în Austria, acestea trebuie plătite în Austria. În conformitate cu Hotărârea din 11 iulie 2013, Amazon.com International Sales și alții (C-521/11, EU:C:2013:515, punctul 37), Strato are posibilitatea de a solicita restituirea (unei părți) din redevențele plătite în Germania.

VI. Concluzie

74. Având în vedere ansamblul considerațiilor ce precedă, propunem Curții să răspundă la întrebările adresate de Oberlandesgericht Wien (Tribunalul Regional Superior din Viena, Austria) după cum urmează:

Sintagma „reproducere pe orice suport” de la articolul 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională include reproducerea realizată cu ajutorul serviciilor de *cloud computing* furnizate de un terț.

Nu este datorată nicio redevență sau taxă separată pentru reproducerea realizată de o persoană fizică pentru uz personal cu ajutorul serviciilor de *cloud computing* furnizate de un terț, cu condiția ca redevențele plătite pentru dispozitive/suporturi în statul membru respectiv să reflecte de asemenea prejudiciul suferit de titularul dreptului din cauza acestei reproducere. Dacă un stat membru a înțeles, în fapt, să prevadă un regim al redevențelor datorate pentru dispozitive/suporturi, instanța de trimitere poate, în principiu, să considere că acest lucru constituie în sine o „compensație echitabilă” în sensul articolului 5 alineatul (2) litera (b) din Directiva 2001/29, cu excepția cazului în care titularul dreptului (sau reprezentantul acestuia) poate demonstra dincolo de orice îndoială că o asemenea plată ar fi neadecvată în împrejurările cauzei.